

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет соціально-гуманітарних технологій та менеджменту
Кафедра психології, педагогіки та соціології

Затверджено
Науково-методичною радою Університету,
протокол від «19» 10 2023 № 2

Голова НМР Іван Шемелинець

Робоча програма

навчальної дисципліни

«Психотерапія»

для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня

денної та заочної форми навчання

галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальності 053 «Психологія»

освітньо-професійна програма «Психологія»

Статус дисципліни: обов'язкова

Ірпінь 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Психотерапія» укладена на основі освітньо-професійної програми «Психологія» (нова редакція для вступу 2023) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія», затвердженої Вченою радою Університету ДПУ від 30.03.2023, протокол №9.

Укладачі:

І.О. Петухова, кандидат педагогічних наук,
доцент, завідувач кафедри психології,
педагогіки та соціології

О.В. Павлова, кандидат соціологічних наук,
доцент кафедри психології, педагогіки
та соціології

Гарант освітньої програми

О.Г. Льовкіна, д.філос.н., професор

Розглянуто і схвалено кафедрою психології, педагогіки та соціології, протокол від «6» жовтня 2023, №3

Завідувач кафедри

І.О. Петухова, к.пед.н., доцент

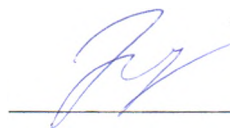
Розглянуто і схвалено вченою радою факультету соціально-гуманітарних технологій та менеджменту, протокол від «12» 10 2023, № 3

Голова Вченої ради
факультету соціально-гуманітарних
технологій та менеджменту

Н. І. Зикун, д. н. із соц. ком.,
професор

Завідувач навчально-
методичного відділу

І.В. Качур, к. біол. н., доцент

Реєстраційний № _____

Зміст

1. Передмова.....	4
2. Опис навчальної дисципліни	5
2.1. Компетентності і результати навчання	6
2.2. Пререквізити та постреквізити вивчення дисципліни.....	6
2.3. Структура навчальної дисципліни.....	7
2.4. Рейтинг-план.....	8
2.5. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення.....	9
3. Зміст навчальної дисципліни	10
4. Критерії оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти	14
5. Засоби діагностики результатів навчання.....	16
6. Форми та питання поточного та підсумкового контролю.....	17
7. Рекомендована література	21
8. Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни.....	21

ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Психотерапія» відноситься до навчальних дисциплін циклу професійної підготовки освітньої програми професійної підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) зі спеціальності 053 «Психологія».

Мета навчальної дисципліни передбачає засвоєння понятійно-термінологічного апарату і формування умінь усно або письмово відтворити призначення термінів і понять; формування навичок свідомо використовувати термінологічний апарат при наданні психотерапевтичних інтервенцій; вивчення предмета, завдань, основних напрямів, підходів, методів та категорій психотерапії; здобуття умінь застосовувати набуті знання на практиці, особисто та у майбутній професійній діяльності: застосування основних етичних норм та принципів психотерапевтичної діяльності здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Психологія».

Завдання навчальної дисципліни полягає в усвідомленні ролі психології і психологічної культури в під час здійснення психотерапевтичної діяльності; формуванні уявлень про сутність та основну проблематику психотерапії як окремого різновиду психологічної практики, її ролі і місця в сучасній психологічній практиці; ознайомленні та відпрацюванні здобувачами вищої освіти базових технік психотерапевтичного впливу; формуванні у здобувачів вищої освіти цілісного чіткого уявлення про організацію та проведення психотерапії у різних підходах; формуванні уявлень про базові навички здійснення кризової інтервенції, супервізії.

Методи та форми навчання: методи теоретичного дослідження; лекційні, семінарські заняття, індивідуальна й самостійна робота; робота в мережі Internet, написання дайджестів, есе, розв'язання психолого-педагогічних ситуацій, презентація власних проєктів.

Форми організації навчання: денна, заочна.

Організація поточного та підсумкового контролю знань.

Самостійна робота здобувача вищої освіти передбачає опанування теоретичного матеріалу з рекомендованої літератури, аналіз сучасних психологічних досліджень. Наведені у програмі питання для самоконтролю покликані зорієнтувати здобувачів на вивчення і практичне засвоєння психологічного інструментарію, формування здатності узагальнити отримані результати, а також становитимуть основу при формуванні екзаменаційних білетів з курсу «Психотерапія».

Індивідуально-консультаційна робота здобувача вищої освіти передбачає написання доповідей, есе, підготовку презентацій, тез на наукові конференції.

Форма підсумкового контролю – диференційований залік.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Денна і заочна форми навчання

.Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 5	Обов’язкова	
	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 2	4-й	4-й
Загальна кількість годин – 150	Семестр	
	7-й	7-й
	Лекції	
	16 год.	6 год.
	Семінарські	
	18 год.	2 год.
	Практичні	
	16 год.	2 год.
	Самостійна робота	
	97 год.	138 год.
	Індивід.- консультац. робота:	
	3 год.	2 год.
Форма семестрового контролю: диференційований залік		

2.1. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Компетентності	Результати навчання
ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів і характеризуються комплексністю та невідзначеністю умов.	ПРН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання
ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	ПРН2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.
ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПРН5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.
ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПРН6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.
ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення	ПРН7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.
ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ПРН9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.
ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.	ПРН11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефетивність власних дій.
СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.	ПРН13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.
СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.	ПРН14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості
СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.	ПРН15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
СК8. Здатність організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).	ПРН16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога
ФК1. Здатність до аналізу психологічних особливостей та поведінки особистості в кризових ситуаціях.	ПРН18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.
	ПРН19. Знати, розуміти сутність психологічних особливостей та поведінки особистості, застосовувати оптимальні форми професійної взаємодії.

2.2. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ:

Супутніми для вивчення цієї дисципліни є «Психокорекція», «Психологічне консультування».

Наступними для цієї дисципліни буде вивчення предметів «Психокорекційна практика».

2.3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСБ-23-1

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усь ого	у тому числі					ус бог о	у тому числі				
л		с	п	І.р	С.р	л		с	п	І.к .р	с.р	
Модуль I денна форма навчання = 2,45 зал. кред. (73 год.)												
Модуль I заочна форма навчання = 2,46 зал. кред. (74 год.)												
Змістовий модуль №1. Психодинамічна психотерапія												
Тема 1. Теоретичні основи психотерапії	18	2	2	2		12	19	2				17
Тема 2. Психодинамічна психотерапія	18	2	2	2		12	19	2				17
Тема 3. Аналітична психотерапія	18	2	2	2		12	19	2				17
Тема 4. Індивідуальна психотерапія	19	2	2	2		13	17					17
<i>Форма контролю – контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40хв.) – письмова робота</i>												
Разом за Модулем 1	73	8	8	8		49	74	6				68
Модуль II денна форма навчання = 2,55 зал. кред. (77 год.)												
Модуль II заочна форма навчання = 2,54 зал. кред. (76 год.)												
Змістовий модуль №2. Когнітивно-поведінкова психотерапія												
Тема 5. Когнітивна психотерапія	18	2	2	2		12	19		2			17
Тема 6. Гештальт терапія	18	2	2	2		12	17					17
Тема 7. Клієнт центрована психотерапія	18	2	2	2		12	19			2		17
Тема 8. Поведінкова психотерапія	23	2	4	2	3	12	21				2	19
<i>Форма контролю – контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40хв.) – письмова робота</i>												
Разом за Модулем 2	77	8	10	8	3	48	76		2	2	2	70
Форма підсумкового контролю – диференційований залік												
Усього годин	150	16	18	16	3	97	150	6	2	2	2	138

2.4. РЕЙТИНГ-ПЛАН

Години	Тема	Форма заняття та діяльності (лекція, семінар, самостійна робота здобувача, контрольний захід, підсумкове тестування, індивідуальна робота)	Результати навчання	Вага оцінки (кількість балів) Денна форма	Вага оцінки (кількість балів) Заочна форма
Змістовий модуль 1					
2/2 2/0 2/0 12/17	Тема 1. Теоретичні основи психотерапії	Лекція Семінарське заняття Практичне заняття Самостійна робота	ПРН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання ПРН18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.	0 1 1 1	0 0 0 3
2/2 2/0 2/0 12/17	Тема 2. Психодинамічна психотерапія	Лекція Семінарське заняття Практичне заняття Самостійна робота	ПРН6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження. ПРН7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.	0 1 1 1	0 0 0 3
2/2 2/0 2/0 12/17	Тема 3. Аналітична психотерапія	Лекція Семінарське заняття Практичне заняття Самостійна робота	ПРН11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій. ПРН13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності. ПРН16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога	0 1 1 1	0 0 0 3
2/0 2/0 2/0 13/17	Тема 4. Індивідуальна психотерапія	Лекція Семінарське заняття Практичне заняття Самостійна робота Контрольна робота	ПРН2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань ПРН5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.	0 1 1 1 5	0 0 0 0 3
8/6 8/0 8/0 49/68	Усього за модулем 1			17	12
Змістовий модуль 2					
2/0 2/2 2/0 12/17	Тема 5. Когнітивна психотерапія	Лекція Семінарське заняття Практичне заняття Самостійна робота	ПРН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання ПРН14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі де	0 1 1	0 5 3

			мострувати лідерські якості		
2/0 2/0 2/0 12/17	Тема 6. Гештальт терапія	Лекція Семінарське заняття Практичне заняття Самостійна робота	ПРН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання ПРН9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання	0 1 1 1	0 0 5 3
2/0 2/0 2/2 12/17	Тема 7. Клієнт центрована психотерапія	Лекція Семінарське заняття Практичне заняття Самостійна робота	ПРН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання ПРН14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості ПРН18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.	0 1 1 1	0 0 0 3
2/2 2/0 2/0 3/2 12/19	Тема 8. Поведінкова психотерапія	Лекція Семінарське заняття Семінарське заняття Практичне заняття Індивідуально-консультативна робота Самостійна робота Контрольна робота	ПРН5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги. ПРН9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання ПРН15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку. ПРН19. Знати, розуміти сутність психологічних особливостей та поведінки особистості, застосовувати оптимальні форми професійної взаємодії.	0 1 1 1 10 1 5	0 0 0 0 5 6
8/0 10/2 8/2 3/2 48/70	Усього за модулем 2			28	33
Комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE				5	5
Підсумковий контроль – Диференційований залік				50	50
Усього за курсом				100	100

2.5. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Протоколи психотерапевтичних методик

Zoom, Moodle

Мультимедійний супровід освітнього процесу

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ № 1. НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПСИХОДІАГНОСТИКИ

Змістовий модуль 1. Психодинамічна психотерапія

Тема 1. Теоретичні основи психотерапії

План лекційного заняття

1. Історія розвитку і сучасні етапи психотерапії
2. Суть поняття психотерапії
3. Види, підходи та методи психотерапії
4. Етапи психотерапевтичного процесу
5. Етичні принципи психотерапевта
6. Основні скарги клієнта

План семінарського заняття

1. Психотерапевтична діяльність психолога: зміст і характеристика
2. Відмінність психотерапії від інших психологічних інтервенцій: спільне та відмінне

План практичного заняття

1. Різновиди психотерапії
2. Методи психотерапії
3. Принципи психотерапії

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Релігійні витоки психотерапії
2. Феномени психотерапевтичного процесу
3. Універсальні психотерапевтичні процедури: інтерпретація, ампліфікація, робота з метафорою, аналіз сновидінь

Перелік питань для самоконтролю

1. Як формувалися засади психотерапевтичного впливу на ранніх етапах розвитку людства?
2. Охарактеризуйте базові терапевтичні принципи
3. Як співвідносяться мета і завдання психотерапії?

Рекомендовані літературні джерела

Основні: [1].

Допоміжні: [6,8].

Інформаційні ресурси Інтернет: [10, 11].

Міжнародні видання: [13].

Тема 2. Психодинамічна психотерапія

План лекційного заняття

1. Сутність психодинамічної психотерапії
2. Генеза неврозу
3. Техніки психоаналізу
4. Результат психотерапевтичного впливу

План семінарського заняття

1. Теоретичні засади та історичні витоки психодинамічної психотерапії
2. Мета та етапи психодинамічної психотерапії
3. Різновиди неврозів

План практичного заняття

1. Стадії психосексуального розвитку
2. Техніки психоаналізу

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Робота зі сновидіннями
2. Критерії необхідності завершення психодинамічної психотерапії

Перелік питань для самоконтролю

1. Охарактеризуйте фактори, що визначають генезу неврозу в психоаналізі.
2. Наведіть приклади використання психологічних захистів.
3. Наведіть приклади прояву опору.
4. Назвіть етапи роботи з опором, самопідготовки в психоаналізі.

Рекомендовані літературні джерела

Основні: [2].

Допоміжні: [5,6].

Інформаційні ресурси Інтернет: [9, 12].

Міжнародні видання: [14].

Тема 3. Аналітична психотерапія

План лекційного заняття

1. Суть аналітичної психотерапії
2. Генеза неврозу

3. Техніки аналітичної психотерапії
4. Результат психотерапевтичного впливу

План семінарського заняття

1. Архетипи за К.Юнгом
2. Етапи психотерапевтичного процесу в аналітичній психотерапії

План практичного заняття

1. Аналіз сновидінь
2. Техніка активної уваги
3. Метод ампліфікації

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Основні орієнтири аналітичної психотерапії
2. Рівні психіки людини за К. Юнгом

Перелік питань для самоконтролю

1. Опишіть етапи психотерапевтичного процесу в аналітичній психології.
2. Охарактеризуйте спосіб виникнення комплексу.
3. Назвіть способи вираження процесу трансформації в різній символічній продукції.
4. Порівняйте підхід до аналізу трансферу в психоаналізі та аналітичній психології.
5. Розкрийте сутність поняття «колективне несвідоме».

Рекомендовані літературні джерела

Основні: [3].

Допоміжні: [6,8].

Інформаційні ресурси Інтернет: [10,12].

Міжнародні видання: [13].

Тема 4. Індивідуальна психотерапія

План лекційного заняття

1. Сутність індивідуальної психотерапії
2. Генеза неврозу
3. Техніки індивідуальної психотерапії
4. Результат психотерапевтичного впливу

План семінарського заняття

1. Психотерапевтичний процес індивідуальної психотерапії А. Адлера
2. «Сімейна органічна конституція» як типовий зразок сімейного реагування
3. Базисні помилки, що формують негативні моделі поведінки

План практичного заняття

1. Інтерпретація
2. Метод раннього спогаду
3. Техніка натискання кнопки
4. Техніка «Дія якби»
5. Історія життя
6. Негативна практика

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Соціальний інтерес за А. Адлером
2. Почуття неповноцінності за А. Адлером

Перелік питань для самоконтролю

1. Назвіть основні фактори структурної динаміки особистості в індивідуальній психотерапії.
2. Назвіть види компенсації і наведіть приклади на кожний з видів.
3. Опишіть характеристики психотерапевтичної ситуації, для якої адекватне використання техніки «Натискання кнопки»

Рекомендовані літературні джерела

Основні: [1,2].

Допоміжні: [5,7].

Інформаційні ресурси Інтернет: [10,12].

Міжнародні видання: [14].

Змістовий модуль 2. Когнітивно-поведінкова психотерапія

Тема 5. Когнітивна психотерапія

План лекційного заняття

1. Сутність когнітивної психотерапії
2. Генеза неврозу
3. Результат психотерапевтичного впливу

План семінарського заняття

1. Різновиди не адаптивних думок
2. Етапи терапевтичного впливу у когнітивній психотерапії
3. Фактори, що ускладнюють реалізацію когнітивної психотерапії

План практичного заняття

1. Когнітивна модель депресії
2. Когнітивна модель тривожних розладів
3. Техніки когнітивної психотерапії

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Фактори ефективної когнітивної психотерапії
2. Автобіографія А. Бека

Перелік питань для самоконтролю

1. Що означає термін «неадаптивні думки» в когнітивній психотерапії?
2. Опишіть межі застосування когнітивної психотерапії?
3. Назвіть та опишіть техніки когнітивної психотерапії.
4. Назвіть фактори, що свідчать про завершення когнітивної терапії.

Рекомендовані літературні джерела

Основні: [1,2].

Допоміжні: [4].

Інформаційні ресурси Інтернет: [11,12].

Міжнародні видання: [13].

Тема 6. Гештальт-терапія

План лекційного заняття

1. Сутність гештальт-терапії
2. Генеза неврозу крізь призму гештальт-терапії
3. Техніки гештальт-терапії
4. Результат психотерапевтичного впливу

План семінарського заняття

1. Базові категорії гештальт психології
2. «Рівні» гештальт-терапії
3. «Рівні» неврозу у гештальт-терапії

План практичного заняття

1. Човникова техніка
2. Техніка ходіння по колу
3. Техніка експериментальне перебільшення
4. Техніка порожнього стільця

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Інтеграція
2. Автентична особистість
3. Життєва філософія гештальт-терапії К. Нарахно

Перелік питань для самоконтролю

1. Назвіть основні теоретичні принципи гештальт-терапії?
2. Які особливості психотерапевтичного контакту в гештальт-терапії?
3. Які можливі порушення циклу контакту на кожній з терапевтичних стадій?
4. Визначте, до дій якого невротичного механізму відносяться наступні висловлювання:
 - а) У сина завжди були п'ятірки по літературі. Але наша вчителька стала до нього чіплятися. Це все через те, що він якось пожартував над нею.
 - б) Коли в мене щось не виходить, я злюся і нервую. Я добре себе знаю, якщо мені щось вдається, я вважаю, що це результат випадку. А при невдачі знаходжу купу помилок, за які себе караю.
 - в) Вона мене доводить до сказу. Мене виводить із себе її звичка розкидати все по квартирі.
 - г) Незручно так часто йому дзвонити. Він може подумати, що я нав'язуюся.

Рекомендовані літературні джерела

Основні: [1,2].

Допоміжні: [5,7].

Інформаційні ресурси Інтернет: [9,11].

Міжнародні видання: [14].

Тема 7. Клієнт-центрована психотерапія

План лекційного заняття

1. Сутність клієнт-центрованої психотерапії
2. Генеза неврозу у клієнт-центрованій психотерапії
3. Результат психотерапевтичного впливу

План семінарського заняття

1. Основні відмінності людиноцентрованої терапії
2. Метафора «садівника» у клієнт-центрованій психотерапії
3. Умови психотерапевтичного процесу в клієнт-центрованій психотерапії

План практичного заняття

1. Рефлексивна техніка
2. Техніка повторів
3. Техніка рефлексивної відповіді

4. Метафора

5. Емпатійні відповіді

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Повноцінно функціонуюча особистість

2. Я-концепція

3. Маркери результативної клієнт-центрованої психотерапії

Перелік питань для самоконтролю

1. Які психотерапевтичні механізми актуалізуються в клієнт-центрованій психотерапії?

2. Розкрийте суть поняття «повноцінно функціонуюча особистість» у клієнт-центрованій терапії.

3. Що таке техніка рефлексивних відповідей?

4. Опишіть техніку емпатійних відповідей.

5. Опишіть техніку терапевтичної метафори. Які функції метафори у психотерапевтичному процесі?

6. Що є результатом терапії в клієнт-центрованій психотерапії.

Рекомендовані літературні джерела

Основні: [1,3].

Допоміжні: [6,8].

Інформаційні ресурси Інтернет: [9,10, 11].

Міжнародні видання: [13].

Тема 8. Поведінкова психотерапія

План лекційного заняття

1. Сутність поведінкової психотерапії

2. Генеза неврозу у поведінковій психотерапії

3. Результат психотерапевтичного впливу

План семінарського заняття

1. Класична теорія умовних рефлексів

2. Теорія оперантного обумовлення

3. Мультимодальне програмування

План семінарського заняття

1. Переваги поведінкової психотерапії

2. Роль психотерапевта у поведінковій психотерапії

План практичних занять

1. Техніка зміни патогенних реакцій

2. Метод систематичної десенсибілізації

3. Техніка прогресивної м'язової релаксації за Джекобсоном

4. Психологія дистанційного навчання

План індивідуально-консультативної роботи здобувачів вищої освіти

1. Визначити критерії успішної психотерапії за однією з новел І.Ялома

2. Скласти психологічний портрет клієнта

3. Проаналізувати дієві техніки психотерапевтичного впливу, які застосував психотерапевт

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Обумовленість: класичне обумовлення, оперантне обумовлення, контр обумовлення

2. Ефект часткового підкріплення

Перелік питань для самоконтролю

1. Розкрийте сутність основних понять поведінкової психотерапії.

2. Що таке оперантне обумовлення?

3. У чому полягає основна мета поведінкової психотерапії.

4. Назвіть та опишіть вправи групової поведінкової терапії.

5. Опишіть основні техніки поведінкової терапії.

Рекомендовані літературні джерела

Основні: [3].

Допоміжні: [4].

Інформаційні ресурси Інтернет: [10,11].

Міжнародні видання: [14].

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, повинен включати обов'язкове комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE для денної форми навчання (максимально до 5 балів).

Виконання самостійної роботи, як правило, оцінюється під час проведення семінарських занять та написання контрольної роботи у вигляді опитування в тому числі за питаннями які виносяться на самостійну роботу.

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

Кількість балів		Критерії оцінювання
Денна ф/н	Заочна ф/н	
1	5	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.
0,5	3-4	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неточності та незначні помилки.
0,25	1-2	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання
0	0	Здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань.

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на практичних заняттях

Кількість балів		Критерії оцінювання
Денна ф/н	Заочна ф/н	
1	5	Здобувач вищої освіти у повному обсязі виконав усі завдання, здійснив обробку отриманих результатів, представив їх у вигляді якісного психодіагностичного узагальнення із розуміння першопричин і подальших наслідків
0,5	3-4	Здобувач вищої освіти у повному обсязі виконав частину запропонованого завдання, здійснив обробку отриманих результатів, представив їх у вигляді спрощеного висновку
0,25	1-2	Здобувач вищої освіти у повному обсязі виконав завдання, здійснив обробку отриманих результатів, проте не сформулював якісних висновків
0	0	Робота відсутня

Шкала оцінювання індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти

К-сть балів		Критерії оцінювання
Денна ф/н.	Заочна ф/н	
10	5	Послідовність, логічність написання роботи, що супроводжена наочним матеріалом та, відповідно, її захистом, виокремленням основних наукових положень, які структурно об'єднанні, проаналізовані та узагальнені висновками.
8-9	4	Достатній рівень представленої роботи, її теоретичний аналіз, проте у роботі відсутній зв'язок результатів практичної діяльності із науковими засадами, що

		обґрунтовують природу психотерапевтичної проблеми
6-7	3	Достатній рівень представленої роботи, її теоретичний аналіз, підготовлена презентація, що розкриває основні положення, проте здобувач не захистив представлений матеріал
3-4	2	Послідовність, логічність написання дослідження наявна, проте результати не мають візуального супроводу у вигляді презентації
2-3	1	Робота представлена, захищена усно, проте відсутні її захист і презентація
1	0,5	Робота здана, не захищена, презентація відсутня
0		Робота відсутня

Шкала оцінювання роботи самостійної роботи здобувачів вищої освіти

К-сть балів		Критерії оцінювання
Денна ф/н	Заочна ф/н	
1	3	Здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей
0,5	2	Здобувач вищої освіти розкриває сутність теоретичних питань, усвідомлює алгоритм практичних завдань, використовуючи при відповідну термінологію
0,25	1	Здобувач поверхово викладає навчальний матеріал, недостатньо чітко розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускає при цьому суттєві помилки
0		Робота відсутня

Шкала оцінювання контрольних робіт

К-сть балів		Критерії оцінювання
Денна ф/н	Заочна ф/н	
5	6	Здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано викладає його під час написання контрольних робіт із посиланням на актуальні літературні джерела, володіючи термінологічним словником із навчальної дисципліни
4	4-5	Здобувач вищої освіти володіє теоретичними засадами досліджуваної теми, проте не здатний пов'язати теорію із практикою, спостерігається недостатнє усвідомлення термінологічного апарату навчальної дисципліни
3	2-3	Здобувач вищої освіти в неповному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово викладає його у письмових відповідях, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності
1-2	1	Здобувач вищої освіти має суттєві ускладнення під час письмового викладу матеріалу, не розуміє змісту теоретичних питань, не готовий дати відповідь на практичні завдання
0	0	Робота відсутня

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та диференційованого заліку (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі диференційованого заліку.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку:

Відповідність підсумкової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ЄКТС

Сума балів за 100- бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
			Екзамен, курсова робота, практика	Залік
90-100	A	відмінно	відмінно	зараховано
80-89	B	дуже добре	добре	
70-79	C	добре	задовільно	
60-69	D	задовільно		
50-59	E	достатньо	незадовільно	не зараховано
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання		
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу		

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- тестування;
- доповіді, есе, презентації;
- індивідуальні завдання;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- презентації результатів самостійної, індивідуальної роботи та наукових досліджень;
- контрольна робота;
- комп'ютерне тестування на платформі MOODLE ДПУ;
- диференційований залік.

6. ФОРМИ ТА ПИТАННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів засвоєння програмного матеріалу з навчальної дисципліни «Психотерапія» передбачає поточний, проміжний та підсумковий форми контролю, які здійснюються на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль здійснюється впродовж семестру під час проведення семінарських, практичних занять, при перевірці самостійних робіт виконанні індивідуальної, контрольних робіт і має на меті перевірку рівня засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу з предмета.

При поточному контролі оцінюються наступні результати: відповіді на семінарських і практичних заняттях; контрольних робіт; результати виконання завдань самостійної роботи здобувача, передбачених навчальним планом; для змішаної (дистанційної) форми навчання (відповіді під час занять в дистанційному режимі (на форумах, чатах, Zoom, Google Meet, Microsoft Teams тощо); результати виконання завдань самостійної роботи здобувача; результати виконання інших видів робіт (участь у наукових, науково-практичних конференціях, олімпіадах, підготовка наукової статті).

Проміжний контроль здійснюється у формі контрольного заходу (тест, інтерпретація теоретичного питання; розв'язання практичних ситуацій, кейсів).

З навчальної дисципліни «Психотерапія» передбачено 2 контрольні (модульні) роботи. Здобувачів завчасно інформуються про терміни проведення і зміст контрольної (модульної) роботи. Результат поточного контролю визначається сумарно за всіма складовими поточного контролю.

Підсумковий контроль проводиться у формі диференційованого заліку.

Перелік питань до поточного контролю

Перелік питань до Модулю 1

5. Історія розвитку і сучасні етапи психотерапії
6. Суть поняття психотерапії
7. Види, підходи та методи психотерапії
8. Етапи психотерапевтичного процесу
9. Етичні принципи психотерапевта
10. Основні скарги клієнта
11. Психотерапевтична діяльність психолога: зміст і характеристика
12. Відмінність психотерапії від інших психологічних інтервенцій: спільне та відмінне
13. Різновиди психотерапії
14. Методи психотерапії
15. Принципи психотерапії
16. Релігійні витоки психотерапії
17. Феномени психотерапевтичного процесу
18. Універсальні психотерапевтичні процедури: інтерпретація, ампліфікація, робота з метафорою, аналіз сновидінь
19. Сутність психодинамічної психотерапії
20. Техніки психоаналізу
21. Результат психотерапевтичного впливу
22. Теоретичні засади та історичні витоки психодинамічної психотерапії
23. Мета та етапи психодинамічної психотерапії
24. Різновиди неврозів
25. Стадії психосексуального розвитку
26. Техніки психоаналізу
27. Робота зі сновидіннями
28. Критерії необхідності завершення психодинамічної психотерапії
29. Суть аналітичної психотерапії
30. Техніки аналітичної психотерапії
31. Результат психотерапевтичного впливу
32. Архетипи за К. Юнгом
33. Етапи психотерапевтичного процесу в аналітичній психотерапії
34. Аналіз сновидінь
35. Техніка активної уваги
36. Метод ампліфікації
37. Основні орієнтири аналітичної психотерапії
38. Рівні психіки людини за К. Юнгом
39. Сутність індивідуальної психотерапії
40. Техніки індивідуальної психотерапії

41. Результат психотерапевтичного впливу
42. Психотерапевтичний процес індивідуальної психотерапії А. Адлера
43. «Сімейна органічна конституція» як типовий зразок сімейного реагування
44. Базисні помилки, що формують негативні моделі поведінки
45. Інтерпретація
46. Метод раннього спогаду
47. Техніка натискання кнопки
48. Техніка «Дія якби»
49. Історія життя
50. Негативна практика
51. Соціальний інтерес за А. Адлером
52. Почуття неповноцінності за А. Адлером

Перелік питань до Модулю 2

1. Сутність когнітивної психотерапії
2. Результат психотерапевтичного впливу
3. Різновиди не адаптивних думок
4. Етапи терапевтичного впливу у когнітивній психотерапії
5. Фактори, що ускладнюють реалізацію когнітивної психотерапії
6. Когнітивна модель депресії
7. Когнітивна модель тривожних розладів
8. Техніки когнітивної психотерапії
9. Фактори ефективної когнітивної психотерапії
10. Сутність гештальт-терапії
11. Генеза неврозу крізь призму гештальт-терапії
12. Техніки гештальт-терапії
13. Результат психотерапевтичного впливу
14. Базові категорії гештальт психології
15. «Рівні» гештальт-терапії
16. «Рівні» неврозу у гештальт-терапії
17. Човникова техніка
18. Техніка ходіння по колу
19. Техніка експериментальне перебільшення
20. Техніка порожнього стільця
21. Інтеграція як категорія гештальт-терапії
22. Автентична особистість у гештальт-терапії
23. Життєва філософія гештальт-терапії К. Нарахно
24. Сутність клієнт-центрованої психотерапії
25. Генеза неврозу у клієнт-центрованій психотерапії
26. Результат психотерапевтичного впливу
27. Основні відмінності людиноцентрованої терапії
28. Метафора «садівника» у клієнт-центрованій психотерапії
29. Умови психотерапевтичного процесу в клієнт-центрованій психотерапії
30. Рефлексивна техніка
31. Техніка повторів
32. Техніка рефлексивної відповіді
33. Метафора
34. Емпатійні відповіді
35. Повноцінно функціонуюча особистість
36. Я-концепція
37. Маркери результативної клієнт-центрованої психотерапії
38. Сутність поведінкової психотерапії
39. Генеза неврозу у поведінковій психотерапії
40. Результат психотерапевтичного впливу
41. Класична теорія умовних рефлексів
42. Теорія оперантного обумовлення
43. Мультимодальне програмування
44. Переваги поведінкової психотерапії
45. Роль психотерапевта у поведінковій психотерапії
46. Техніка зміни патогенних реакцій
47. Метод систематичної десенсибілізації
48. Техніка прогресивної м'язової релаксації за Джекобсоном
49. Психологія дистанційного навчання
50. Обумовленість: класичне обумовлення, оперантне обумовлення, контр обумовлення
51. Ефект часткового підкріплення

Перелік питань до підсумкового контролю

1. Історія розвитку і сучасні етапи психотерапії
2. Суть поняття психотерапії
3. Види, підходи та методи психотерапії
4. Етапи психотерапевтичного процесу
5. Етичні принципи психотерапевта
6. Основні скарги клієнта
7. Психотерапевтична діяльність психолога: зміст і характеристика
8. Відмінність психотерапії від інших психологічних інтервенцій: спільне та відмінне
9. Різновиди психотерапії
10. Методи психотерапії
11. Принципи психотерапії
12. Релігійні витоки психотерапії
13. Феномени психотерапевтичного процесу
14. Універсальні психотерапевтичні процедури: інтерпретація, ампліфікація, робота з метафорою, аналіз сновидінь
15. Сутність психодинамічної психотерапії
16. Техніки психоаналізу
17. Результат психотерапевтичного впливу
18. Теоретичні засади та історичні витоки психодинамічної психотерапії
19. Мета та етапи психодинамічної психотерапії
20. Різновиди неврозів
21. Стадії психосексуального розвитку
22. Техніки психоаналізу
23. Робота зі сновидіннями
24. Критерії необхідності завершення психодинамічної психотерапії
25. Суть аналітичної психотерапії
26. Техніки аналітичної психотерапії
27. Результат психотерапевтичного впливу
28. Архетипи за К. Юнгом
29. Етапи психотерапевтичного процесу в аналітичній психотерапії
30. Аналіз сновидінь
31. Техніка активної уваги
32. Метод ампліфікації
33. Основні орієнтири аналітичної психотерапії
34. Рівні психіки людини за К. Юнгом
35. Сутність індивідуальної психотерапії
36. Техніки індивідуальної психотерапії
37. Результат психотерапевтичного впливу
38. Психотерапевтичний процес індивідуальної психотерапії А. Адлера
39. «Сімейна органічна конституція» як типовий зразок сімейного реагування
40. Базисні помилки, що формують негативні моделі поведінки
41. Інтерпретація
42. Метод раннього спогаду
43. Техніка натискання кнопки
44. Техніка «Дія якби»
45. Історія життя
46. Негативна практика
47. Соціальний інтерес за А. Адлером
48. Почуття неповноцінності за А. Адлером
49. Сутність когнітивної психотерапії
50. Результат психотерапевтичного впливу
51. Різновиди не адаптивних думок
52. Етапи терапевтичного впливу у когнітивній психотерапії
53. Фактори, що ускладнюють реалізацію когнітивної психотерапії
54. Когнітивна модель депресії
55. Когнітивна модель тривожних розладів
56. Техніки когнітивної психотерапії
57. Фактори ефективної когнітивної психотерапії
58. Сутність гештальт-терапії
59. Генеза неврозу крізь призму гештальт-терапії
60. Техніки гештальт-терапії
61. Результат психотерапевтичного впливу
62. Базові категорії гештальт психології
63. «Рівні» гештальт-терапії

64. «Рівні» неврозу у гештальт-терапії
65. Човникова техніка
66. Техніка ходіння по колу
67. Техніка експериментальне перебільшення
68. Техніка порожнього стільця
69. Інтеграція як категорія гештальт-терапії
70. Автентична особистість у гештальт-терапії
71. Життєва філософія гештальт-терапії К. Нарахно
72. Сутність клієнт-центрованої психотерапії
73. Генеза неврозу у клієнт-центрованій психотерапії
74. Результат психотерапевтичного впливу
75. Основні відмінності людиноцентрованої терапії
76. Метафора «садівника» у клієнт-центрованій психотерапії
77. Умови психотерапевтичного процесу в клієнт-центрованій психотерапії
78. Рефлексивна техніка
79. Техніка повторів
80. Техніка рефлексивної відповіді
81. Метафора
82. Емпатійні відповіді
83. Повноцінно функціонуюча особистість
84. Я-концепція
85. Маркери результативної клієнт-центрованої психотерапії
86. Сутність поведінкової психотерапії
87. Генеза неврозу у поведінковій психотерапії
88. Результат психотерапевтичного впливу
89. Класична теорія умовних рефлексів
90. Теорія оперантного обумовлення
91. Мультиmodalьне програмування
92. Переваги поведінкової психотерапії
93. Роль психотерапевта у поведінковій психотерапії
94. Техніка зміни патогенних реакцій
95. Метод систематичної десенсибілізації
96. Техніка прогресивної м'язової релаксації за Джекобсоном
97. Психологія дистанційного навчання
98. Обумовленість: класичне обумовлення, оперантне обумовлення, контр обумовлення
99. Ефект часткового підкріплення

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Кошова І. В., Литовченко Н. Ф. Психотерапія: навчально-методичний посібник. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2022. 113 с.
2. Основи психотерапії : навч. посіб / М. І. Мушкевич, С. Є. Чагарна ; за ред. М. І. Мушкевич. Вид. 3-тє. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. 420 с.
3. Яцина О. Ф. Основи психотерапії : практикум. Навчально-методичний посібник. Ужгород, 2021. 80 с.

Допоміжна:

4. Дерев'яно С. П. Когнітивно-поведінкова терапія: Навчально-методичні рекомендації. Чернігів: НУЧК імені Т. Г. Шевченка, 2023. 60 с.
5. Євдокімова О. О. Історія психології : навч. посіб. / О. О. Євдокімова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. 2-ге вид. допов. Харків, 2020. 320 с.
6. Кузьо О. Основи психологічної практики : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 124 с. URL: <http://surl.li/hosrq>
7. Методичні рекомендації до дисципліни «Основи психотерапії» для студентів освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 «Психологія» / Уклад. О. Г. Романовський, І. Є. Штученко Харків: НТУ «ХП», 2019. 28 с.
8. Чугунов В.В. Психопатологічна синдромологія: психотерапевтичні підходи : навчальний посібник. 6-е вид., доповн. і розшир. Львів: Видавець Марченко Т.В., 2020. 360 с.

Інформаційні ресурси Інтернет:

9. Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України. URL:// <http://appspsychology.org.ua/index.php/ua/arkhiv-vydannia/tom-14/tom-14-vipusk-1>
10. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського НАПН України. URL <http://dnrb.gov.ua/ua/>
11. Українська спілка психотерапевтів. URL:// <https://usp.community/>
12. Психологічний журнал URL:// <https://apsijournal.com/index.php/psyjournal/indexing>

Міжнародні видання:

13. Dolynska L., Zaushnikova M. Formation of communicative competence of the future speech therapist in the process of professional training. Polish journal of science. Warszawa : Global Science Center LP. 2020. №34. VOL. 2. P. 64-67.
14. Iryna V. Ievtushenko, Yevheniia M. Kaliuzhna, Olena O. Nezhynska The study of the self-development model in the context of structural security of the individual integrity (Дослідження моделі саморозвитку в контексті структурної забезпеченості цілісності особистості). Journal of Intellectual Disability - Diagnosis and Treatment, Vol. 8, No. 3, 2020, pp. 288-297. URL:// <http://surl.li/mvevi>

8. ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри від 202__ р. №

Лист оновлення та перезатвердження РПНД

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП